

PROGRAM STUDIÓW
Kierunek studiów: PEDAGOGIKA OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZA
Obowiązuje od roku akademickiego: 2020/2021

Część I. Informacje ogólne.

1. Nazwa jednostki prowadzącej kształcenie: **WYDZIAŁ NAUK O EDUKACJI**
2. Poziom kształcenia: **DRUGI STOPIEŃ**
3. Profil kształcenia: **OGÓLNOAKADEMICKI**
4. Liczba semestrów: **4**
5. Łączna liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów: **120**
6. Łączna liczba godzin zajęć konieczna do ukończenia studiów: **studia stacjonarne 1005, studia niestacjonarne 614**
7. Zaopiniowano na radzie wydziału w dniu: **14.05.2020**
8. Wskazanie dyscypliny wiodącej, w której będzie uzyskiwana ponad połowa efektów uczenia się oraz procentowy udział poszczególnych dyscyplin, w ramach których będą uzyskiwane efekty uczenia się określone w programie studiów:

Nazwa dyscypliny wiodącej	Procentowy udział dyscypliny wiodącej
pedagogika	71%
Nazwy poszczególnych dyscyplin	Procentowy udział poszczególnych dyscyplin
nauki socjologiczne	9%
psychologia	6%
filozofia	4%
nauki o komunikacji społecznej i mediach	4%
informatyka	2%
językoznawstwo	1%
nauki prawne	1%
nauki o kulturze i religii	1%
nauki o zdrowiu	1%
Razem:	100 %

Część II. Efekty uczenia się.

Symbol opisu charakterystyk drugiego stopnia PRK	Symbol efektu uczenia się	OPIS EFEKTU UCZENIA SIĘ
WIEDZA, absolwent zna i rozumie:		
P7S_WG	KA7_WG1	zna terminologię używaną w pedagogice oraz jej zastosowanie w dyscyplinach pokrewnych na poziomie rozszerzonym
	KA7_WG2	ma pogłębioną i rozszerzoną wiedzę o źródłach i miejscu pedagogiki w systemie nauk oraz o jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami nauk
	KA7_WG3	ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę o współczesnych kierunkach rozwoju pedagogiki, jej nurtach i systemach pedagogicznych, rozumie ich historyczne i kulturowe uwarunkowania
	KA7_WG4	ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę na temat specyfiki przedmiotowej i metodologicznej pedagogiki (zna główne szkoły, orientacje badawcze, strategie i metody badań stosowanych w naukach społecznych i humanistycznych; zna mapę stanowisk i podejść metodologicznych; rozumie postulat wieloparadygmatyczności prowadzenia badań w pedagogice)
	KA7_WG5	ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę na temat subdyscyplin i specjalizacji pedagogiki, obejmującą terminologię, teorię i metodykę
	KA7_WG6	ma pogłębioną wiedzę na temat rozwoju człowieka w cyklu życia zarówno w aspekcie biologicznym, jak i psychologicznym oraz społecznym
	KA7_WG7	ma pogłębioną wiedzę o rodzajach więzi społecznych i o rządzących nimi prawidłowościach istotnych z punktu widzenia procesów opiekuńczo-wychowawczych oraz edukacyjnych
	KA7_WG8	ma uporządkowaną wiedzę na temat teorii opieki i wychowania, uczenia się i nauczania oraz innych procesów edukacyjnych
P7S_WK	KA7_WK1	ma rozszerzoną wiedzę o różnych rodzajach struktur społecznych i instytucjach życia społecznego oraz zachodzących między nimi relacjach istotnych z punktu widzenia procesów opiekuńczo-wychowawczych oraz edukacyjnych
	KA7_WK2	ma uporządkowaną wiedzę o kulturowych uwarunkowaniach procesów opiekuńczo-wychowawczych oraz edukacyjnych
	KA7_WK3	ma uporządkowaną wiedzę o celach, organizacji i funkcjonowaniu instytucji edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych, pomocowych i terapeutycznych, pogłębioną w wybranych zakresach
	KA7_WK4	ma pogłębioną i rozszerzoną wiedzę na temat biologicznych, psychologicznych, społecznych, filozoficznych podstaw kształcenia i wychowania; rozumie istotę funkcjonalności i dysfunkcjonalności, harmonii i dysharmonii, normy i patologii
	KA7_WK5	ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę o różnych środowiskach wychowawczych, ich specyfice i procesach w nich zachodzących
	KA7_WK6	ma uporządkowaną wiedzę o strukturze i funkcjach systemu edukacji, zna wybrane systemy edukacyjne innych krajów
	KA7_WK7	ma uporządkowaną wiedzę o uczestnikach działalności edukacyjnej, wychowawczej, opiekuńczej, kulturalnej, pomocowej i terapeutycznej, pogłębioną w wybranych zakresach

	KA7_WK8	ma uporządkowaną wiedzę na temat zasad i norm etycznych oraz etyki zawodowej
UMIEJĘTNOŚCI, absolwent potrafi:		
P7S_UW	KA7_UW1	posiada pogłębione umiejętności obserwowania, wyszukiwania i przetwarzania informacji (z wykorzystaniem nowoczesnych technologii) na temat zjawisk społecznych rozmaitej natury, przy użyciu różnych źródeł oraz interpretowania ich z punktu widzenia problemów opiekuńczo-wychowawczych oraz edukacyjnych
	KA7_UW2	potrafi wykorzystywać i integrować wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizy złożonych problemów edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych, pomocowych i terapeutycznych, a także diagnozowania i projektowania działań praktycznych
P7S_UK	KA7_UK1	potrafi sprawnie porozumiewać się przy użyciu różnych kanałów i technik komunikacyjnych ze specjalistami w zakresie pedagogiki, jak i z odbiorcami spoza grona specjalistów, korzystając z nowoczesnych rozwiązań technologicznych
	KA7_UK2	potrafi w sposób klarowny, spójny i precyzyjny wypowiadać się w mowie i na piśmie, posiada umiejętność konstruowania rozbudowanych ustnych i pisemnych uzasadnień na tematy dotyczące różnych zagadnień pedagogicznych z wykorzystaniem różnych ujęć teoretycznych, korzystając zarówno z dorobku pedagogiki, jak i innych dyscyplin naukowych
	KA7_UK3	posiada pogłębione umiejętności prezentowania własnych pomysłów, wątpliwości i sugestii, popierania ich rozbudowaną argumentacją w kontekście wybranych perspektyw teoretycznych, poglądów różnych autorów, kierując się przy tym zasadami etycznymi (w tym dotyczącymi ochrony własności intelektualnej)
P7S_UO	KA7_UO1	posiada rozwinięte umiejętności badawcze: rozróżnia orientacje w metodologii badań pedagogicznych, formułuje problemy badawcze, dobiera adekwatne metody, techniki i konstruuje narzędzia badawcze; opracowuje, prezentuje i interpretuje wyniki badań, wyciąga wnioski, wskazuje kierunki dalszych badań, w obrębie wybranej subdyscypliny pedagogiki
	KA7_UO2	ma pogłębione umiejętności obserwowania, diagnozowania, racjonalnego oceniania złożonych sytuacji opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych oraz analizowania motywów i wzorów ludzkich zachowań
	KA7_UO3	potrafi sprawnie posługiwać się wybranymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania podejmowanych działań praktycznych
	KA7_UO4	potrafi generować oryginalne rozwiązania złożonych problemów pedagogicznych i prognozować przebieg ich rozwiązywania oraz przewidywać skutki planowanych działań w określonych obszarach praktycznych
P7S_UU	KA7_UU1	potrafi wybrać i zastosować właściwy dla danej działalności pedagogicznej sposób postępowania, potrafi dobierać środki i metody pracy w celu efektywnego wykonania pojawiających się zadań zawodowych
	KA7_UU2	potrafi twórczo animować prace nad własnym rozwojem oraz rozwojem uczestników procesów edukacyjno-wychowawczych oraz wspierać ich samodzielność w zdobywaniu wiedzy, a także inspirować do działań na rzecz uczenia się przez całe życie

	KA7_UU3	potrafi pracować w zespole; umie wyznaczać oraz przyjmować wspólne cele działania; potrafi przyjąć rolę lidera w zespole
KOMPETENCJE SPOŁECZNE, absolwent jest gotów do:		
P7S_KK	KA7_KK1	ma pogłębioną świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego rozwoju osobistego i zawodowego
	KA7_KK2	jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych i osobistych; wykazuje aktywność, podejmuje trud i odznacza się wytrwałością w podejmowaniu indywidualnych i zespołowych działań profesjonalnych w zakresie pedagogiki; angażuje się we współpracę
	KA7_KK3	docenia znaczenie nauk pedagogicznych dla rozwoju jednostki i prawidłowych więzi w środowiskach społecznych, ma pozytywne nastawienie do nabywania wiedzy z zakresu studiowanej dyscypliny naukowej i budowania warsztatu pracy pedagoga
	KA7_KK4	utożsamia się z wartościami, celami i zadaniami realizowanymi w praktyce pedagogicznej, odznacza się rozważą, dojrzałością i zaangażowaniem w projektowaniu, planowaniu i realizowaniu działań pedagogicznych
P7S_KO	KA7_KO1	jest przekonany o konieczności i doniosłości zachowania się w sposób profesjonalny i przestrzegania zasad etyki zawodowej; dostrzega i formułuje problemy moralne i dylematy etyczne związane z własną i cudzą pracą (w tym dotyczące ochrony własności intelektualnej); poszukuje optymalnych rozwiązań i możliwości korygowania nieprawidłowych działań pedagogicznych
	KA7_KO2	odznacza się odpowiedzialnością za własne przygotowanie do pracy, podejmowane decyzje i prowadzone działania oraz ich skutki, czuje się odpowiedzialny wobec ludzi, dla których dobra stara się działać, wyraża taką postawę w środowisku specjalistów i pośrednio modeluje to podejście wśród innych
P7S_KR	KA7_KR1	jest wrażliwy na problemy opiekuńczo-wychowawcze i edukacyjne, gotowy do komunikowania się (w tym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii) i współpracy z otoczeniem, w tym z osobami nie będącymi specjalistami w danej dziedzinie oraz do aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania pedagogiczne
	KA7_KR2	ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy i świata

Objaśnienia oznaczeń:

P6, P7 – poziom PRK (6 - studia pierwszego stopnia, 7 – studia drugiego stopnia i jednolite magisterskie)

S – charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego

W – wiedza	G – głębia i zakres
	K - kontekst
U – umiejętności	W – wykorzystanie wiedzy
	K – komunikowanie się
	O – organizacja pracy
	U – uczenie się
K – kompetencje społeczne	K – krytyczna ocena
	O - odpowiedzialność
	R – rola zawodowa

**Część III. Opis procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się.
Treści programowe zajęć lub grup zajęć.**

Grupa Zajęć_1 MODUŁ OGÓLNOUCZELNIANY

1) Antropologia kulturowa

KA7_WG6, KA7_WG7, KA7_WK2, KA7_WK5, KA7_UW1, KA7_UW2, KA7_UK2, KA7_UK3, KA7_UO1, KA7_UO2, KA7_KK1, KA7_KO1, KA7_KR1

Genealogia pojęcia kultura i cywilizacja oraz relacje: natura - kultura, cywilizacja - kultura. Podstawowe składniki kultury, fakt kulturowy. Szerokie i wąskie rozumienie pojęcia kultura, różne aspekty jej definiowania. Kategorie i typy kultury. Elementy kultury (wartość, wzory, kanon, obyczaj, obrzęd, rytuał, mit, symbol). Systemy kultury (nauka, religia, sztuka, język-komunikacja). Czas w kulturze. Reaktualizowanie mitów. Przestrzeń w kulturze. Podstawowe cechy kultury współczesnej. Dominacja nowego typu języka i form przekazu. Polskie tradycje i zwyczaje świąteczne.

2) Język obcy

KA7_UW1, KA7_UK2, KA7_KO2

Pogłębianie kompetencji leksykalnych, gramatycznych, fonetycznych i socjokulturowych w komunikowaniu się w języku obcym, w tym doskonalenie umiejętności rozumienia ze słuchu, mówienia, czytania i pisania. Znajomość kultury państw z danego obszaru językowego. Czynne posługiwanie się językiem obcym na poziomie językowym B2+ według Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego w kontaktach ze specjalistami jak również w komunikacji z osobami spoza grona specjalistów. Samodzielne zdobywanie wiedzy i rozwijanie zawodowych umiejętności z wykorzystaniem różnych źródeł w języku obcym.

3) Specjalistyczny warsztat językowy

KA7_UK1, KA7_UK2, KA7_KK2

Doskonalenie wybranych sprawności językowych. Ćwiczenie umiejętności językowych - mówienie, czytanie tekstów autentycznych. Elementy tłumaczenia. Rozumienie ze słuchu oryginalnych nagrań. Przyswajanie i utrwalanie słownictwa z danego zakresu tematycznego np. emigracja, bezrobocie, starzejące się społeczeństwo, bieda i wykluczenie społeczne, dyskryminacja, społeczne skutki kryzysu itp.

4) Technologia informacyjna

KA7_WK5, KA7_UW1, KA7_UK1, KA7_KR1

Założenia koncepcji kształcenia multimedialnego jako podstawa do planowania pracy opiekuńczo –wychowawczej, resocjalizacyjnej: wyszukiwanie, weryfikowanie, przetwarzanie, wykorzystywanie i upowszechnianie treści cyfrowych; wykorzystywanie nowoczesnych technologii w procesie pedagogicznym. Zagadnienia prawne technologii informacyjnych i ochrona danych: zagadnienia bezpieczeństwa i ochrony danych; prawa autorskie; typy licencji oprogramowani; piractwo komputerowe a własność intelektualna; modele dystrybucji i ochrony treści w nowych mediach. Prezentacje w technologii Flash: zapoznanie z technologią Flash; zastosowanie technologii Flash do opracowania i prezentacji treści pedagogicznych wzbogaconych o nowoczesne formy upogłdowiania, Kahoot, programowanie w Scratchu.

5) Zarządzanie zasobami własności intelektualnej

KA7_WK8, KA7_UK3, KA7_KK4

Podstawowa terminologia z zakresu ochrony własności intelektualnej. Własność intelektualna i własność przemysłowa jako dobra niematerialne. Procedury ochrony własności – definicje i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego. Aktywna ochrona własności intelektualnej. Znaczenie poszczególnych technik i sposobów ochrony własności intelektualnej. Zarządzanie własnością intelektualną a zarządzanie wiedzą. Zarządzanie własnością intelektualną w działalności naukowo-badawczej. Wsparcie publiczne dla zarządzania własnością intelektualną.

Grupa Zajęć_2 MODUŁ PODSTAWOWY

6) Antropologia pedagogiczna

KA7_WG1, KA7_WG3, KA7_UW2, KA7_UK2, KA7_KK3

Antropologia pedagogiczna i jej miejsce w systemie wiedzy pedagogicznej. Fenomenologia w antropologii pedagogicznej. Filozoficzne koncepcje człowieka. Systemy symboliczne. Kultura i język. Religia w ujęciu antropologii pedagogicznej. Etniczność. Aspekty pedagogiczne w kontekście pogranicza kulturowego.

7) Edukacja międzykulturowa

KA7_WG7, KA7_WK2, KA7_WK4, KA7_WK5, KA7_UK1, KA7_UO3, KA7_UU1, KA7_UU3, KA7_KK3, KA7_KR1, KA7_KR2

Teoretyczne założenia edukacji międzykulturowej jako subdyscypliny naukowej i działalności pedagogicznej. Edukacja wielokulturowa a międzykulturowa. Cele i założenia edukacji międzykulturowej. Definicje kultury użyteczne w teorii edukacji międzykulturowej. Zróżnicowanie kulturowe w Polsce i idea pogranicza. Tożsamość kulturowa a identyfikacje społeczne. Kwestia tożsamości z perspektywy pedagogiki międzykulturowej. Teorie nabywania tożsamości kulturowej w sytuacji zmiany kultury. Postawy wobec odmienności kulturowej. Pojęcia akulturacji, akomodacji, asymilacji, adaptacji, konwersji. Problem konfliktu międzykulturowego. Komunikacja międzykulturowa.

8) Kierunki wychowania w pedagogice XX wieku

KA7_WG1, KA7_WG3, KA7_UW1, KA7_UK3, KA7_KK3

Czynniki determinujące rozwój kierunków wychowania. Klasyfikacje kierunków w pedagogice XX wieku. Od pedagogiki filozoficznej do pedagogiki empirycznej: tradycje pedagogiki filozoficznej, narodziny i rozwój empirycznej pedagogiki naukowej. Pedagogiczny przełom – ruch Nowego Wychowania i jego przedstawiciele. Krytyka szkoły tradycyjnej – manifest Ellen Key „Stulecie dziecka”. Nurty teoretyczne w polskiej pedagogice XX wieku: pedagogika psychologiczna, pedagogika socjologiczna, pedagogika kultury, egzystencjalizm. Nowe nurty ostatnich dziesięcioleci. Procesy dyferencjacji i integracji w naukach o wychowaniu.

9) Komunikacja międzykulturowa

KA7_WK2, KA7_WK8, KA7_UK3, KA7_UU3, KA7_KR1, KA7_KK1

Istota i cele komunikacji międzykulturowej oraz międzykulturowości. Kompetencje do komunikacji międzykulturowej. Postawy wobec odmienności kulturowej oraz wiedza o odmienności kulturowej jako element kompetencji do komunikacji międzykulturowej. Istota relatywizmu kulturowego i jego rola w edukacji. Od etnocentryzmu do symbiozy kulturowej. Tożsamość kulturowa jednostki jako czynnik różnicujący kompetencje do komunikacji międzykulturowej. Koncepcja profilu identyfikacyjnego w analizach tożsamości. Przestrzeń religijna i etniczno-narodowa w komunikacji międzykulturowej.

10) Nowoczesne tendencje w dydaktyce

KA7_WG5, KA7_WK7, KA7_UK3, KA7_UU1, KA7_UU3, KA7_KK1, KA7_KK2, KA7_KK4

Przemiany dydaktyki jako nauki. Przemiany w teleologii edukacyjnej i zmiany w treściach kształcenia. Ku wieloparadygmatyczności w dydaktyce. Style nauczania i wzory uczenia się. Środowisko aktywnego uczenia się. Zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnej w edukacji. Autoedukacja jako podstawowy proces w nurcie rozwoju idei edukacji ustawicznej. Idea projektów dydaktycznych w edukacji. Nowe pola badawcze w zakresie problematyki niepowodzeń szkolnych. Neurodydaktyka – perspektywą na sukces w uczeniu się. Edukacja wobec wyzwań współczesności i przyszłości. W trosce o wyższą jakość kształcenia akademickiego. Ewaluacja wyników kształcenia.

11) Pedagogika ogólna

KA7_WG1, KA7_WG2, KA7_WG3, KA7_UW2, KA7_UU1, KA7_KK3, KA7_KR1

Język pedagogiki – próba budowania systemu kategoryjnego różnych odmian pedagogiki współczesnej w kontekście mapy pojęciowej pedagogiki tradycyjnej. Powstanie i ewolucja tożsamości pedagogiki. Zmiany relacji pomiędzy teorią a praktyką edukacyjną. Wielość współczesnych pedagogii i zróżnicowania ich recepcji. Filozoficzne problemy wychowania (ontyczne i aksjologiczne). Teoretyczne i metodologiczne problemy badań nad procesami edukacyjnymi (i dyskursami o edukacji).

12) Pedagogika porównawcza

KA7_WG1, KA7_WG2, KA7_WG3, KA7_WG5, KA7_WG6, KA7_WK6, KA7_UW1, KA7_UW2, KA7_UK2, KA7_UO1, KA7_KR1

Komparatystyka oświatowa jako samodzielna dyscyplina naukowa, jej przedmiot, cele, zadania i funkcje. Podstawowe pojęcia komparatystyki oświatowej i zależności między nimi. Teoretyczne założenia i metodologiczne podstawy międzynarodowych analiz porównawczych. Międzynarodowe badania komparatystyczne: typy, rodzaje i wyniki analiz edukacji na świecie. Wskaźniki rozwoju nowoczesnych systemów oświatowych. Polityka oświatowa w kreowaniu nowoczesnych systemów oświatowych. Modele edukacji na świecie w zakresie szkolnictwa obowiązkowego, średniego i wyższego. Reformy edukacji na świecie – uwarunkowania, założenia, efekty. Tendencje i kierunki rozwoju oświaty w społeczeństwie zaawansowanej nowoczesności. Edukacja w neoliberalnej i socjaldemokratycznej doktrynie społeczno-politycznej. Kulturowo-społeczny kontekst funkcjonowania i rozwoju współczesnej edukacji na świecie.

13) Podstawy estetyki **lub Dziedzictwo kulturowe regionu**

Podstawy estetyki

KA7_WG7, KA7_WK2, KA7_KK1, KA7_KO1, KA7_KR2

Estetyka jako filozofia sztuki i refleksja nad kulturą współczesną. Dzieje pojęcia sztuka. Definiowanie sztuki najnowszej. Wartości estetyczne w sztuce i kulturze. Twórczy odbiór sztuki. Przeżycie estetyczne. Kicz.

Dziedzictwo kulturowe regionu

KA7_WG7, KA7_WK2, KA7_KK1, KA7_KO1, KA7_KR2

Zapoznanie studentów z dziedzictwem kulturowym regionu Podlasia, głównie w obszarze kultury symbolicznej. Treści związane są z osobami, miejscami i wydarzeniami ważnymi dla tożsamości regionalnej.

14) Polityka społeczna

KA7_WK1, KA7_UK2, KA7_UO4, KA7_KO1

Globalne nierówności społeczne. Nauka o polityce społecznej jako teoria służby społecznej, jej przedmiot, podstawowe pojęcia, metodologiczne podstawy analiz w polityce społecznej. Polityka społeczna jako działalność praktyczna, jej źródła, historia i stan obecny. Kwestia społeczna i podstawowe koncepcje pomocy społecznej. Podmioty polityki społecznej w Polsce i w Unii Europejskiej. Modele i strategie w polityce społecznej na świecie. Rozwój metod pracy społecznej, organizacji i stowarzyszeń, rozwój służb społecznych i form pomocy społecznej na świecie.

15) Psychologia kliniczna

KA7_WG6, KA7_WK4, KA7_UO2, KA7_UO3, KA7_KO1

Celem zajęć jest zapoznanie z pogłębionymi zagadnieniami oraz najważniejszymi współczesnymi osiągnięciami psychologii klinicznej jako nauki stosowanej. Podczas zajęć przedstawiana jest problematyka ogólnej i szczegółowej psychopatologii ze wskazaniem na symptomatologię zaburzeń emocjonalnych i zaburzeń rozwoju, ich etiologię i patomechanizm. Zostają również omówione wybrane praktyczne zastosowania rozumienia psychopatologii w odniesieniu do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych. Student zdobywa podstawową wiedzę na temat instytucji świadczących pomoc w zakresie ochrony zdrowia psychicznego. Zagadnienia szczegółowe: Norma i jej rodzaje w psychologii klinicznej; diagnoza kliniczna i typy diagnozy; klasyfikacje zaburzeń psychicznych; wybrane ujęcia teoretyczne psychologii

klinicznej: podejście psychodynamiczne, behawioralne, poznawcze, humanistyczne; zaburzenia osobowości; zaburzenia lękowe i afektywne; zaburzenia po stresie traumatycznym; zaburzenia jedzenia.

Grupa Zajęć_3 MODUŁ KIERUNKOWY

16) Diagnoza środowisk wychowawczych

Środowisko wychowawcze funkcjonuje na dwa sposoby: jako rzeczywistość obiektywna i jako rzeczywistość subiektywna. Indywidualną sytuację wychowanka/ ucznia i rolę jaką odgrywa w tej sytuacji środowisko wychowawcze można diagnozować metodami ilościowymi (opis zależności i uwarunkowań) jak i metodami jakościowymi (opis i zrozumienie subiektywnego wpływu na jednostkę). Diagnoza środowisk wychowawczych odnosi się do : ról i rodzajów interakcji społecznych, wzorów socjalizacji i formach kontroli społecznej, rodzajów grup wychowawczych: rodzina, grupa rówieśnicza, instytucje edukacyjne, opiekuńczo-wychowawcze, środowisko lokalne).

17) System opieki w UE

KA7_WK3, KA7_UK2, KA7_KK1, KA7_KO1

Działania organów UE koncentrują się na budowaniu demokratycznych, spójnych, różnorodnych kulturowo i zamożnych społeczeństw. Wypracowany model „Europy socjalnej” przynosi postęp gospodarczy i społeczny, zwalcza dyskryminację i wykluczenie społeczne. Ważnym działaniem w tym zakresie są rozwiązania dotyczące opieki kompensacyjnej uwzględniające lokalne uwarunkowania. Celem przedmiotu jest analiza dokumentów instytucji unijnych w zakresie opieki kompensacyjnej, wskazanie tendencji zmian w opiece nad dzieckiem i rodziną oraz omówienie funkcjonujących rozwiązań w zakresie wsparcia społecznego i opieki kompensacyjnej w wybranych krajach UE.

18) Warsztaty pracy opiekuńczo-wychowawczej

KA7_WK5, KA7_WK7, KA7_UO3, KA7_UU1, KA7_KK4

Warsztat metodyczny pracy z grupą. Podstawowe pojęcia z zakresu opieki, wychowania, wsparcia, terapii, instytucjonalnych form opieki nad dzieckiem i rodziną. Analiza aktów prawnych regulujących podstawowe zasady funkcjonowania instytucjonalnej pieczy zastępczej w Polsce. Blok zajęć praktycznych- metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej. Spotkania z ekspertami, przedstawicielami placówek opiekuńczo-wychowawczych. Uczestnictwo w warsztatach przygotowujących do pracy w placówkach opiekuńczo-wychowawczych - Praktyczna Nauka Zawodu. Etyka zawodowa.

19) Warsztaty pracy z rodziną

KA7_WK3, KA7_WK7, KA7_UO2, KA7_UO3, KA7_KK1

Klasyfikacja nurtów i szkół psychoterapeutycznych. Fazy cyklu życia rodziny. Systemy i podsystemy w rodzinie. Praca terapeutyczna z rodzinami. Terapia rodzin i jej założenia. Główne wytyczne terapeutycznej pracy z rodziną. Rola terapeuty w pracy z rodziną. Diagnoza środowiska rodzinnego. Funkcjonowanie instytucji zajmujących się pomocą rodzinie w województwie Podlaskim (np. organizacje rządowe i pozarządowe, lokalne służby publiczne). Formy pracy z rodziną. Etyka opieki. Warsztat diagnozy potrzeb i problemów rodziny (praca na materiale diagnostycznym).

20) Zagrożenia środowisk wychowawczych

Zmiany społeczne stawiają wyzwania i prowokują zmiany w funkcjonowaniu takich środowisk wychowawczych jak rodzina czy społeczność lokalna. Obserwowany postęp atomizacji życia społecznego i związany z tym między innymi rozpad więzi wspólnotowych wymaga redefinicji działań pedagogicznych. Wskazanie obszarów życia społecznego (ideologie, wartości, postawy itp.), które stanowią swoiście rozumiane zagrożenie dla funkcjonowania środowisk wychowawczych jest głównym celem przedmiotu.

21) Elementy psychoterapii **lub** Wybrane strategie terapeutyczne

Elementy psychoterapii

KA7_WG1, KA7_WG6, KA7_UW2, KA7_UO2, KA7_KO1

Zajęcia mają za zadanie zapoznanie studentów z podstawowymi i pogłębionymi zagadnieniami dotyczącymi psychoterapii oraz najważniejszymi współczesnymi osiągnięciami różnych kierunków psychoterapii. Pozwalają poznać ogólne i szczegółowe modele pomocy psychologicznej, poradnictwa oraz poszczególnych szkół psychoterapii oraz podstawy ich praktycznego zastosowania. Dają możliwość ćwiczenia umiejętności z zakresu budowania relacji terapeutycznej (nawiązywania kontaktu, aktywnego słuchania, mentalizowania stanów psychicznych pacjenta). Omawiane zagadnienia szczegółowe: definicje psychoterapii; kontrakt terapeutyczny: warunki i zasady zawierania umowy między terapeutą a klientem; źródła zakłóceń i trudności w procesie psychoterapii; podstawowe techniki w terapii poznawczej; nurt humanistyczny w psychoterapii – terapia Gestalt; podejście systemowe w terapii rodzin i par; fazy prawidłowego rozwoju systemu rodzinnego; zagadnienia etyczne w pracy psychoterapeuty; rola wartości w procesie leczenia.

Wybrane strategie terapeutyczne

KA7_WG1, KA7_WG6, KA7_UW2, KA7_UO2, KA7_KO1

Celem zajęć jest zapoznanie studenta z podstawową formą pomocy psychologicznej jaką jest psychoterapia. Poszczególnych pięć grup tematycznych będzie zogniskowanych wokół głównych podejść i strategii terapeutycznych. Do pierwszej z nich należy klasyczna psychoanaliza oraz szkoły neopsychoanalityczne (m. in.: teoria relacji z obiektem, psychologia self) wraz z różnymi procedurami psychoterapeutycznymi (np. wolne skojarzenia, konfrontacja, klaryfikacja, interpretacja i przepracowanie). Druga grupa zagadnień dotyczy podejścia behawioralnego wraz z metodą analizy behawioralnej, jak również technikami psychoterapeutycznymi opartymi na a) warunkowaniu klasycznym (np. technika systematycznej desensytyzacji), b) warunkowaniu sprawczym (np. technika stosowania wzmocnień awersyjnych), c) społecznym uczeniu się (np. trening asertywności czy psychodrama behawioralna). W trzecim bloku tematycznym znajduje się terapia poznawcza A. Becka. Student zapozna się z głównymi założeniami tego podejścia, podstawowymi cechami schematów kognitywnych oraz typowymi błędami w myśleniu (tj.: arbitralne wnioskowanie, selektywne abstrachowanie, myślenie dychotomiczne itp.). Pozna również psychoterapeutyczne strategie poznawcze, wśród których znajdują się: identyfikowanie automatycznych myśli, łączenie emocji z automatycznymi myślami oraz model ABC. Czwarta grupa zagadnień obejmuje dwie szkoły humanistyczno-egzystencjalne. Pierwsza – terapia Gestalt z propozycją analizy cyklu doświadczania in. cyklu samoregulacji oraz strategią eksperymentu fenomenologicznego realizowanego w takich formach jak: uwrażliwienie, odgrywanie ról, praca z pustym krzesłem, fantazja sterowana. Druga szkoła humanistyczna to terapia skoncentrowana na osobie wg C. Rogersa akcentująca znaczenie relacji psychoterapeutycznej jako podstawowego czynnika leczącego, budowanej w oparciu o następujące warunki: autentyczność terapeuty, bezwarunkową akceptację i empatyczne rozumienie pacjenta. Cykl zajęć zakończy piąty blok tematyczny poświęcony terapii rodzin w podejściu systemowym. Omówiona zostanie strukturalna terapia rodzin wg S. Minuchina, jak również główne zasady w podejściu Szkoły Mediolańskiej. Analizowane będą podstawowe strategie pracy z rodziną czyli genogram oraz pytania cyrkularne.

22) Profilaktyka problemów społecznych **lub** Działania profilaktyczne w pracy pedagogicznej

Profilaktyka problemów społecznych

KA7_WK1, KA7_UO3, KA7_UO4, KA7_KK4

Problemy społeczne – próba zdefiniowania. Założenia, poziomy i rodzaje profilaktyki problemów społecznych. Strategie profilaktyczne. Działania profilaktyczne prowadzone przez organizacje rządowe i pozarządowe. Strategie przygotowania kampanii społecznej. Prowadzenie prelekcji w terenie dla rodziców.

Działania profilaktyczne w pracy pedagogicznej

KA7_WK1, KA7_UO3, KA7_UO4, KA7_KK4

Profilaktyka w pracy pedagogicznej obejmuje zarówno teoretyczną jak i praktyczną wiedzę o czynnikach ryzyka i czynnikach chroniących przed rozwijaniem się zagrożeń w rozwoju ludzi, modelach teoretycznych dotyczących prawidłowości rozwoju oraz skutecznych strategiach zapobiegania. Przełożenie wiedzy o czynnikach chroniących i czynnikach ryzyka na skuteczne strategie i działania profilaktyczne wymaga powiązania ich z teoretycznymi modelami wyjaśniającymi prawidłowości rozwoju i związanych z nimi wyjaśnieniami powstawania problemów rozwojowych. Wiedza ta jest niezbędnym elementem procesu diagnostycznego i procesu działań interwencyjnych (pedagogicznych). Działania profilaktyczne powinny koncentrować się między innymi na konstruowaniu programów i interwencji, nastawionych na zapobieganie powstawaniu problemów i zaburzeń, uwzględniając współczesną typologię działań profilaktycznych: działania profilaktyczne na poziomie uniwersalnym, selektywnym i wskazującym.

23) Warsztat poradniczo-doradczy

KA7_WK7, KA7_WK8, KA7_UW2, KA7_UO4, KA7_KO2

Podstawowe pojęcia z zakresu poradnictwa i doradztwa. Poradnia jako zinstytucjonalizowana forma poradnictwa - podstawowe założenia prawno-organizacyjne funkcjonowania placówki. Etyka zawodu doradcy - zasady pracy, umiejętności, predyspozycje konieczne do wykonywania zawodu, warsztat i analiza narzędzi diagnostycznych. Blok zajęć praktycznych - wizyty studyjne w instytucjach.

24) Współczesne problemy opieki i wychowania lub Wybrane strategie opiekuńczo-wychowawcze

Współczesne problemy opieki i wychowania

KA7_WK3, KA7_UW1, KA7_UO4, KA7_KK2

Klasyczne koncepcje opieki koncentrowały się na zapewnieniu wychowankom jak najlepszych warunków życia. Współcześnie natomiast oddziaływania opiekuńczo-wychowawcze koncentrować się powinny na trosce o jakość życia, rozwoju i dojrzałości jednostki zgodnym z jej dążeniami. Kluczowe jest założenie indywidualizacji oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych i ukierunkowanie ich na procesy wspomaganie w rozwoju zgodne ze standardami grupy do której przynależy wychowanek.

Wybrane strategie opiekuńczo-wychowawcze

KA7_WK3, KA7_UW1, KA7_UO4, KA7_KK2

Współczesne koncepcje pracy opiekuńczo-wychowawczej koncentrują się na podejściu indywidualistycznym, w którym priorytetem jest troska o jakość życia wychowanków. Podmiotem działań opiekuńczo-wychowawczych są podopieczni, którzy ze względu na sytuację życiową wymagają podjęcia szeregu działań pomocowych, kompensacyjnych i wychowawczych realizowanych na poziomie rodziny, środowiska lokalnego czy też na poziomie instytucjonalnym. Ze względu na miejsce podejmowanych działań opiekuńczo-wychowawczych oraz potrzeby poszczególnych podopiecznych (dzieci, młodzież, osoby dorosłe, osoby starze) wymagany jest szeroki zakres wiedzy i umiejętności dotyczących: rozpoznawania indywidualnych potrzeb i problemów podopiecznych oraz zjawisk niekorzystnych z wychowawczego punktu widzenia, poznania ich uwarunkowań mikro- i makrospołecznych, a także wypracowania skutecznych sposobów ich niwelowania i zapobiegania im; niesienia pomocy pedagogiczno-psychologicznej uczniowi, nauczycielowi, wychowawcy i rodzicowi; opracowywania programów i strategii wychowawczych i profilaktycznych, wspierających rozwój jednostki oraz wyrównujących jej szanse oświatowe, kulturowe i socjalne.

25) Wspieranie rozwoju dziecka

KA7_WG6, KA7_WK4, KA7_WK6, KA7_UO2, KA7_KR1

Założeniem przedmiotu jest umożliwienie studentom zdobycia wiedzy z zakresu rozpoznawania indywidualnych możliwości psychofizycznych dzieci, potrzeb rozwojowych i

edukacyjnych oraz zaplanowanie sposobów ich zaspokajania. Omówiony zostanie proces wspierania rozwoju dzieci w różnych obszarach aktywności edukacyjnej. Celem przedmiotu jest nabycie przez studentów umiejętności określania mocnych stron i predyspozycji dziecka oraz rozwijanie jego zainteresowań i uzdolnień. Istotna jest również umiejętność rozpoznawania trudności edukacyjnych dziecka, określanie przyczyn tych trudności oraz zaplanowanie wsparcia w ich przezwyciężaniu. Podstawą podejmowanych działań jest obserwacja pedagogiczna, dzięki której możliwe jest zaplanowanie kierunku pracy nauczyciela. Student zdobędzie praktyczne umiejętności doboru odpowiednich ćwiczeń do indywidualnych potrzeb dziecka oraz metod i form pracy, jak również zabaw wspierających rozwój dziecka.

Grupa Zajęć_4 MODUŁ METODOLOGICZNY

26) Metodologia badań społecznych

KA7_WG2, KA7_WG4, KA7_WK1, KA7_WK8, KA7_UW2, KA7_UO1, KA7_UO3, KA7_KO1

Pojęcie metody, metodologii nauk i metodologii badań społecznych. Geneza i rozwój koncepcji badania zjawisk społecznych. Podstawy filozoficzne orientacji poznawczych w badaniach naukowych – założenia ontologiczne i epistemologiczne orientacji pozytywistycznej (empiryczne badania ilościowe) i humanistycznej (empiryczne badania jakościowe). Ranga wyjaśniania i rozumienia. Koncepcje rozwoju nauki - kumulatywna i rewolucyjna. Pojęcie i znaczenie paradygmatu w rozwoju nauki. Wiązanie badań empirycznych ilościowych z badaniami empirycznymi jakościowymi. Ranga teorii w badaniach ilościowych. Tworzenie ładu pojęciowego. Procesy poznania naukowego- analiza i synteza, dedukcja i indukcja, porównywanie i przeciwstawianie, uogólnianie i wnioskowanie. Wyjaśnianie w nauce. Pojęcie i rodzaje wyjaśnień. Prawa nauki i ich rodzaje. Planowanie procesu badawczego w naukach społecznych. Koncepcja badań i jej składniki. Etyka w badaniach naukowych. Własność intelektualna i jej ochrona. Plagiaryzm. Komunikowanie o efektach badań społecznych.

27) Badania ilościowe z elementami statystyki

KA7_WG2, KA7_WG4, KA7_UO2, KA7_KK2

Metody statystyczne w naukach społecznych. Etapy badania naukowego w badaniach ilościowych. Przedmiot i cele badań. Istota, rodzaje i właściwości problemów i hipotez badawczych. Pojęcie, rodzaje zmiennych i wskaźników w naukach społecznych. Konstrukcja narzędzi w badaniach sondażowych (ze szczególnym zwróceniem uwagi na kwestionariusz ankiety). Związek między pytaniami (poleceniami) w kwestionariuszu ankiety a problemami badawczymi. Problemy etyczne przy konstruowaniu narzędzia. Konstrukcja ankiet online. Podstawowe pojęcia statystyczne. Charakterystyka skal pomiarowych – nominalna, porządkowa, przedziałowa i stosunkowa. Przekształcanie skal. Umieszczanie w pamięci komputera danych z badań ilościowych-wykorzystanie arkusza kalkulacyjnego Excel, dysk Google. Budowanie tabel przestawnych. Graficzne formy prezentacji danych. Związek korelacyjny i funkcjonalny. Warunki stosowania, obliczanie i interpretacja współczynnika korelacji miarowej Pearsona. Wnioskowanie statystyczne. Zastosowanie testów nieparametrycznych – test niezależności 2 oraz parametrycznych – Test t-Studenta dla dwu prób niezależnych, test t-Studenta dla dwu prób zależnych.

28) Metody badań jakościowych

KA7_WG2, KA7_WG4, KA7_UW1, KA7_UO1, KA7_KK2

Specyfika badań jakościowych - założenia i cechy, możliwości i ograniczenia. Standardy etyczne w badaniach jakościowych. Przegląd głównych szkół, orientacji badawczych, strategii i metod badań jakościowych. Mapa stanowisk i podejść metodologicznych w badaniach jakościowych. Projektowanie badań jakościowych. Fazy realizacji projektu badawczego. Analiza i interpretacja empirycznych danych jakościowych. Raportowanie wyników badań jakościowych.

Grupa Zajęć_ 5 MODUŁ PROJEKTOWANIE UNIWERSALNE

29) Projektowanie włączające

KA7_WK3, KA7_UO2, KA7_UO4, KA7_UU3, KA7_KK4

Inkluzja społeczna. Budowanie środowiska włączającego. Dostępność środowiska fizycznego i społecznego. Wytyczne, wskazania i dobre praktyki w zakresie projektowania uniwersalnego w obszarze edukacji (rozwiązania dotyczące warunków przestrzennych, dostępności informacji, organizacji pracy opiekuńczo-wychowawczej). Zadanie projektowe: audyt dostępności wybranej placówki opiekuńczo-wychowawczej oraz opracowanie praktycznych rozwiązań z wykorzystaniem zasad projektowania uniwersalnego.

30) Dostępność przestrzeni edukacyjnej i społecznej – projektowanie uniwersalne*

KA7_WG6, KA7_WK1, KA7_UO2, KA7_UO4, KA7_KK2

Integracja, inkluzja społeczna, normalizacja środowisk życia osób z niepełnosprawnością. Podmiotowość i autonomia osób z niepełnosprawnością – idea niezależnego życia. Niepełnosprawność a zagrożenie marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Bariery fizyczne i społeczne w przestrzeni edukacyjnej i społecznej. Psychospołeczne konsekwencje doświadczania barier. Potrzeby osób z niepełnosprawnościami w zakresie dostępności i funkcjonalności przestrzeni środowiska życia. Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Koncepcja projektowania uniwersalnego, mechanizm racjonalnych usprawnień. Przykłady dobrych praktyk. Zajęcia warsztatowe - audyt i analiza dostępności wybranych przedmiotów codziennego użytku, pomocy dydaktycznych, informacji pisanych i graficznych itd. oraz funkcjonalności przestrzeni w placówkach resocjalizacyjnych z wykorzystaniem symulatorów wad wzroku, ograniczeń słuchowych, ruchowych. Zastosowanie zasad projektowania uniwersalnego w adaptacji materiałów zawierających informację pisaną i graficzną, przedmiotów codziennego użytku z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Formułowanie zaleceń modyfikujących spójnych z zasadami projektowania uniwersalnego w ramach prowadzonych audytów dostępności.

* Moduł wyrównujący, przedmiot skierowany do studentów, którzy na studiach I stopnia nie realizowali modułu projektowanie uniwersalne

Grupa Zajęć_ 6 MODUŁ ZAJĘCIA DO WYBORU

31) Przedmiot do wyboru w języku polskim lub przedmiot do wyboru w języku obcym*

KA7_WK5, KA7_WK7, KA7_UO3, KA7_UU1, KA7_KR1

32) Przedmiot do wyboru w języku polskim lub przedmiot do wyboru w języku obcym*

KA7_WK5, KA7_WK7, KA7_UO3, KA7_UU1, KA7_KR1

Grupa Zajęć_ 7 MODUŁ DYPLOMOWY

33) Seminarium magisterskie

KA7_WG4, KA7_WG5, KA7_WG6, KA7_WK3, KA7_WK8, KA7_UW1, KA7_UW2, KA7_UK3, KA7_UO1, KA7_UO3, KA7_KO1, KA7_KO2

Treści programowe realizowane w trakcie seminarium są zróżnicowane w zależności od zainteresowań badawczych. Wymagania stawiane publikacji naukowej (pracy dyplomowej) – struktura, język, zawartość merytoryczna, strona formalna i etyczna pracy. Dobór i wykorzystanie źródeł. Przypisy bibliograficzne. Przygotowanie i analiza indywidualnych metodologicznych koncepcji badawczych. Opracowanie narzędzi badawczych i przygotowanie do badań terenowych. Przygotowanie i analiza rozdziału teoretycznego, zawierającego prezentację badanej problematyki w świetle literatury przedmiotu. Charakterystyka wyników własnych badań w kontekście problemów badawczych. Przygotowanie empirycznej części pracy zawierającej charakterystykę terenu badań, badanej próby, instytucji, dyskusję wyników

analizy danych, wnioski z badań oraz aneksy. Przygotowywanie wniosków z badań i formułowanie wypowiedzi na temat realizacji celów teoretycznych (poznawczych). Przygotowanie projektów, programów, propozycji konkretnych działań w odpowiedzi na cel praktyczny własnych badań. Przygotowanie i przedstawienie do oceny pierwszej wersji pracy magisterskiej. Poprawianie i przygotowanie ostatecznej wersji pracy.

Program nie przewiduje odbywania praktyk zawodowych.

Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia.

Zaliczenie, egzamin i inne sposoby weryfikacji określone są w części B sylabusu na dany rok akademicki.

Warunki ukończenia studiów oraz uzyskiwany tytuł zawodowy.

1. Zasady dopuszczenia do egzaminu dyplomowego: zdanie egzaminów i uzyskanie zaliczenia modułów przewidzianych programem studiów, napisanie pracy dyplomowej.
2. Zakres i sposób przeprowadzenia egzaminu dyplomowego określony jest w procedurze dyplomowania.
3. Absolwent uzyskuje tytuł zawodowy magistra po spełnieniu wymogów określonych w pkt 1 i 2.